

חיילים מסתערים על אנשי "גוש אמונים" בנג'ה-הירק של נאות-סיני
מי הם "מפירי החוק?"

למנחם בגין הוא הצורך למלא את פסק הדין של בית-הדין העליון תוך עימות גלוי עם גוש אמונים. איומי אנשי הגוש, כי לא יקבלו על עצמם את פסק-הדין וכי יהיה צורך להוריד אותם בכוח מהתנחלותם, מפחידים את בגין הרבה מעבר ממה שבנת-מותרת רגיל יכול לשער.

האזהרות החד-משמעיות של אנשי הגוש, לפיהם לא יססו להילחם אף בחיילי צה"ל שיבואו לפנותם ולא יירתעו גם משפיכות דמים — כפי שהם עצמם הגדירו זאת — מעוררות חלחלה בבגין. למרות שלא אמר זאת לאיש, טוענים מקורביו כי אם יצטרך לעמוד במצב כזה, הוא עלול להתפטר.

לא רק בגין עלול להתפטר, במקרה שהמצב יגיע לכך ששר-הביטחון יצטרך להורות לרמטכ"ל להפעיל את צה"ל כדי לפנות את מתנחלי גוש אמונים באלון-מורה, אפילו בכוח הנשק. הרמטכ"ל עצמו יעמוד בפני דילמה דומה. גם לראש-הממשלה וגם לשר-הביטחון הובהר בימים האחרונים, כי אם יתגללו הדברים עד לידי כך שהרמטכ"ל יאלץ לפקוד על צה"ל לפנות יישוב — שהוא עצמו טען בתצהיר לבית-הדין העליון שהוא חיוני לביטחון ישראל — לא תהיה לו ברירה אלא להתפטר.

ההתפתחות האפשרית של הרמטכ"ל אינה מפחידה את בגין כמו תדמיתו בעיני התיסטוריה. הוא אינו יכול להרשות לעצמו להירשם בהיסטוריה כמי שהורה לפנות בכוח מתנחלים בשומרון. הסכמתו לפינוי היישובים בפיתח-תריפה הותירה בו טראור מה קשה, שלדעת רבים היא אחת הסיבות לדכאונות ולאפתיה בה הוא שקוע לאח-רונה. פינוי יישוב בשומרון — ועוד יישוב

זאת אפילו אם יגרם הדבר לנפילת הממשלה. הוא זוכה בכך בתמיכת שר-השיכון דוד לוי שהוא היריב הקיצוני ביותר של אריק בממשלה. תוך ידיעת מצב זה לא הובאה פרשת אלון-מורה לידי הכרעה בישיבת הממשלה בתחילת השבוע. נקבעה ישיבה מיוחדת ליום החמישי השבוע, מתוך תקווה שעד אז ניתן יהיה לרכך את כל המתנגדים להסדר המוצע ולהגיע לישיבה תוך הסכמה מלאה. את שרי הדמוקרטים, הליברלים והמפד"ל, לא קשה היה לשכנע תוך יום אחד. כשהסתבר להם שהם צריכים לבחור בין סיכון כיסאותיהם בממשלה לבין התפטרות על עקרונותיהם, הם העדיפו לקבל את ההסכם של בגין ושרון.

לגבי וייצמן היה צורך להפעיל פעולה ריכוז מסוג אחר. וייצמן נע בין מצבי רוח של יאוש מוחלט ופרישה (ראה מדור תשקיף) לבין תקווה להיות יורשו של בגין. בכל פעם שמתברר לו שהוא נטע זר בתנועת החרות ואין לו סיכוי לגיבוי מפלגתי הוא מבקש לפרוש. הוא מתעודד כשמסתבר לו שהוא עשוי לזכות בתמיכה בפגישה שנערכה ביום השני השבוע בין אריק שרון ועזר וייצמן, ביוזמתו של אריק, הופעלו על וייצמן לחצים שכנראה יהיה לו קשה לעמוד בהם. הוסבר לו שאם ירכך את עמדותיו בפרשת אלון-מורה הוא יתרום בכך להמשך כוונתה של הממשלה הנכוחת. בממשלה זו, אליה יצטרף יגאל הורוביץ כשריאוצר, יתגבש טריאומווירט שהיה מורכב מהציר הורוביץ-שרון-וייצמן, שמוסכם יהיה עליו שעזר וייצמן הוא היורש למנחם בגין.

במילים אחרות: עזר וייצמן נדרש לוותר על עקרונותיו תמורת הבטחה לראות בו מנהיגה של הקבוצה, שתהיה דומיננטית בהרכבה החדש בגין, כך הוא יחזיק גם בשלב הראשון דחה עזר וייצמן הצעה זו. ניסיונות העבר לימדו אותו כי אין הוא יכול לסמוך על שיתוף-הפעולה מצד אריק שרון. הוא יודע כי גם אם יוצג כמנהיג הציר המשולש, יהיה אריק שרון האיש החזק בציר זה. כשם שהוא מחזיק כיום את מנחם בגין, כך הוא יחזיק גם בו ויהפוך אותו לתלוי בו.

אבל המערכה טרם הסתיימה. על עזר מופעלים בעצם ימים אלה לחצים ופיתויים נוספים, שלא ברור כיצד יעמוד בהם. איך שלא יהיה, עם עזר או בלעדיו, אין עוד ספק: אחרי הכניעה לגוש אמונים בפרשת אלון-מורה, אריק שרון הוא ראש-הממשלה הזאת בפועל.

גם אם יתמלאו כל תביעותיו ודרישותיו, ימשיך גוש אמונים לערוך הצגה של פירוב לצית לממשלה ושל נכונות למר. אלא שזאת תהיה הפגנת שרידים כדי להגדיל את דמי הסתישה. בסופו של דבר יעשו אנשי הגוש את מה שאריק שרון יציע להם.

הם יודעים שבעזרתו הם המנהלים כיום את המדינה.

זוהי הסיבה שבגללה פועל אריק כאחוז אמוק כדי ליישב כל מה שאפשר מהר ככל הניתן. הוא מאמין שמה שיצליח להקים, לא תעזו ממשלת המערך להוריד. תמורת הנכונות לשכנע את אנשי גוש אמונים להעתיק את אלון-מורה לאתר אחר, תבע אריק מחיר. מה שסוכס בינו ובין מנחם בגין באותה פגישה הועלה אחר-כך על הכתב במכתב שהופץ בין כל שרי הממשלה.

במכתב זה נאמר כי היועץ-המישפטי יבקש מבית-הדין העליון לדחות את ביצוע פסק-הדין בפרשת אלון-מורה לשישי יום במקום שלושים. כדי לא לתת לערביי הגדה חתושה כי ניצחו, יוקם מחנה צבאי במקום ההתנחלות שתפונה. אלון-מורה תוקם מייד כיישוב קבע במקום אחר בשומרון והממשלה תקציב מייד סכום של שניים וחצי מיליארד ל"ל לצרכי הרחבת ההתנחלויות בשומרון.

טריאומווירט

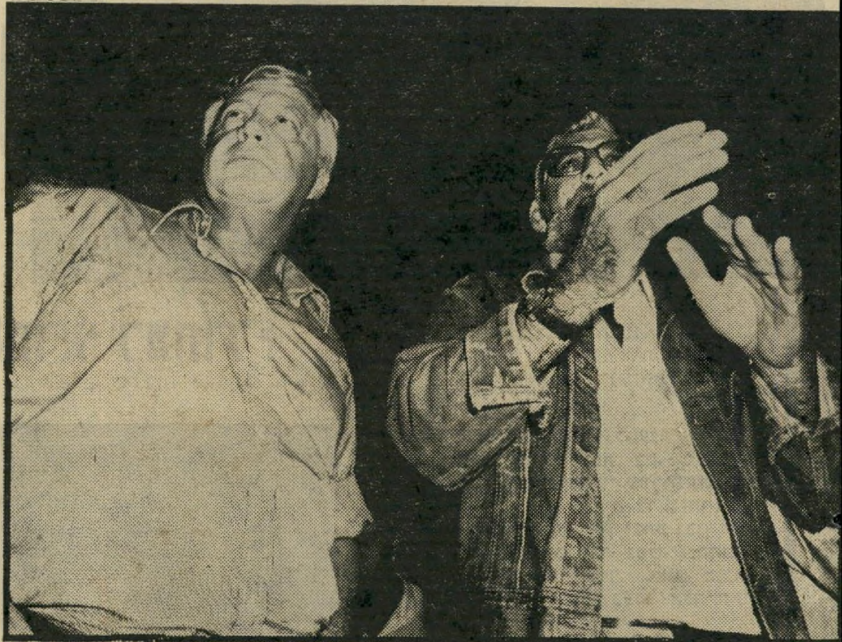
חדש בממשלה

א לא שעיניינים מסוג זה אינם יכולים להיגמר רק בין בגין ואריק שרון. בגין אומנם נכנע לאריק, כדי להציל את עצמו ממה שהוא רואה כאסון הגדול ביותר העלול לקרות לו. אבל ההחלטה על כך צריכה להתקבל על דעת כל שרי הממשלה. זו אינה שמימה כה קלה. מצד אחד צריכים לשכנע את שרי התנועה הדמוקרטית ואת שרי הליברלים, כי אין מתכוונים להצרים על בית-המישפט ולפנות את אנשי גוש אמונים על איומי המרד שלהם. מצד שני, יש צורך לשכנע את שרי המפד"ל, שחבר תנועת התחיה תחזיה מרדפת מעליהם, כי אין עומדים לפגוע בגוש אמונים.

אריק שרון הגדיר זאת בראיונות שהעניק בסוף השבוע: "המטרה היא להפוך את פסק-הדין של בית-המישפט העליון למנוף אדיר להתנחלות רחבה ומיידית." במילים אחרות: לשלם דמי חסות לגוש אמונים תמורת הסכמתו לקיים את פסק-הדין של בית-המישפט העליון.

נראה שבאמצעות ניסוחים מפולפלים ניתן לשכנע את כל הגורמים בממשלה, שאיש מהם אינו רוצה במשבר. לכולם ברור שהתפתחות הממשלה פירושה לגביהם סוף החלום השילטוני, להוציא אולי את שרי המפד"ל היודעים שימשיכו לכהן בממשלה גם כאשר יתחלף השילטון. המיכשול היחיד ניצב בדמותו של שרי הביטחון עזר וייצמן.

וייצמן נחוש בהחלטו למלא את פסק-הדין ככתבו וכלשונו ואפילו יותר מכך. מאחר שאלון-מורה הוקמה בניגוד לדעתו ולמרות רצונו, הוא רואה בפסק-הדין ניצחון אישי שלו. וייצמן לא יסס להפעיל את צה"ל — ואם יהיה צורך גם את נשקו של צה"ל — לשם הורדת המתנחלים מאלון-מורה. מקורביו טענו כי הוא יעשה

אריק שרון באלון-מורה הפינוי כמנוף להתנחלות רחבה

של התלהבות מפסק-הדין ונכונות לבצוע. להיפך, הוא חיפש מייד טכסיסים ושיטות עורמה, שעל פיהן ניתן יהיה לבצע, כביכול, את החלטת בית-הדין העליון ועם זאת להתחכם ולהשאיר את אלון-מורה במקומה. הערך הסמלי שבהשאת היישוב על מקומו, אפילו בצורת מאחז צבאי, נראה לו חשוב יותר מכל היבט אחר. אולם יועציו ומקורביו של אריק הצליחו לרסנו. הם הבהירו לו כי יציאה גלויה נגד פסק-הדין, כמו התחכמות שתשים ללעג את בית-המישפט העליון, עלולים לפגוע בו כמו בומרנג. בעל כורחו נאלץ אריק לשנן ולחזור בכל הצהרה פומבית שלו על הכרתו בשילטון החוק ובעליונות המישפט.

מצד שני ידע אריק כי אם יתפטר הוא יגרום בכך להתמטטות מיידית של הממלכה. שכן, התפתחות כזאת תביא להקשחת העמדות של אנשי גוש אמונים ולעמדות גלוי עם הממשלה לאורך כל הדרך — דבר שביא מייד להתפטרותו של מנחם בגין. אריק אינו רוצה בנפילת ממשלת בגין, לא משום שהוא מתלהב כל כך מהישיגיה, הוא חי בהרגשה שיש לו זמן קצוב כדי להגשים את חזונו — תזון ההתנחלות ההמונית בשטחים המוחזקים. למרות שלא יודה בכך, ברור לו כי ממשלת הליכוד לא תמשיך לשלוט שנים רבות. במקום זאת או במאוחר יחזור המערך השילטון ואם יקיץ הקץ על ההתנחלות בגדה המערבית.

ששמו הפך לסמל ההתנחלות בשומרון גם בפי מנחם בגין עצמו — זה הרבה יותר ממה שהוא יכול לשאת.

מנחם בגין הגיע למסקנה כי רק אריק שרון יכול לחלצו מהמבוך אליו נקלע.

הפטרון תבע

דמי חסות

א ריק שרון הפך עצמו בשנה האחרונה לנציג גוש אמונים בממשלה.

הוא היחיד משרי הממשלה המגן בלהט אפילו על הפעולות והמיבצעים הבלתי חוקיים של אנשי הגוש. הוא יוצא בראש גלוי להגנתם, מגדיר אותם מעל במת הכנסת כ"חלוצים האמיתיים" של מדינת ישראל. הוא מזדהה במופבי עם מתנחלי הגוש. הוא כיום היחיד מאנשי המיסד השילטוני שאנשי הגוש נותנים בו אמון ומוכנים להאמין להבטחותיו. הם יודעים שהוא לא יסס לנקוט בכל דרך אפשרית, חוקית או בלתי חוקית, כדי לסייע להם. גם מנחם בגין יודע זאת. זאת הסיבה שעוד בסוף השבוע שעבר הזמין בגין את אריק אליו כדי להתיעץ עמו כיצד ניתן לממש את פסק-הדין של בית-המישפט העליון מבלי להגיע לעימות עם אנשי גוש אמונים. "צריך למנוע שפיכות-דמים", התחנן בגין בפני אריק.

התגובה הראשונית של אריק לא היתה